ШЛЯХ ДО ВОЛІ

Щоденна газета революційних повстанців України (махновців).

Редакц. й головна контора: Катеринослав, Проспект, ч. 97 (на другому поверсі).

Ціна окремого числа:
У Катеринославі . . 2 карб. 50 коп.
Поза Катеринославом 3 „
Організаціям . . . 1 „
Повстанцям . . . . дурно.

Ч. 4 | Субота 29 листопаду 1919 р. | Ч. 4

Працюючі! Вогонь обгорнув всю ненависну будову контр-революції. Киньмо кожен з нас оберемок палива в цю пожежу й станьмо до будування своєї вільної оселі. За працю! За утворення вільного радянського ладу!

В № 1 газети „Знамя востания“ де які оголошення підписано„ організаційним бюро партії лівих соціялистів революціонерів при повстанческій армії імені Батько-Махно.“ Офіціяльно оголошується, що при повстанческій армії махновців „організаційне бюро лівих есерів“ ніколи не існувало не і існує.

Штаб армії.

Вийшла Українська газета

„БОРОТЬБА“ -

орган Української Комунистичної Партії (Боротьбистів).

Редакція міститься: Проспект, ч. 97, 3-й поверх.
Передплата і заяви — приймаються, для повстанців — даром

Катеринослав, 29 листопаду.

Тернистим шляхом ідуть працюючі маси України до свого визволення...

Страшенна руїна, занепад всіх форм виробництва, криваві річки та ущипливий дим цілого моря пожеж, мала вартість життя окремої людини та цноти жінок, голоднеча, хвороби. І так далі, і так далі.

Ось зовнішній вигляд боротьби між працею та капіталом на нашій любій Батьківщині.

Але хто ж винен в цьому?!

Невже-ж—ми? Невже працюючі?

Невже обідраний повстанець з рушницею в могутній руці? Ні, і ні!

У цьому всьому винен наш ворог, довічний визискувач—пузатий буржуй, поміщик, генерал.

Вони, ці глитаї та кровососи, бачучи кінець своєму пануванню, і не бажаючи чесно стати в наші лави для спільної, братерської роботи,—розпочали саботаж і шкодження творчої праці робітництва й селян.

Це по її милости стоять фабрики та заводи і не ходять поїзда.

Це по їх милости горять села.

Це по їх милости ллється кров.

Це по їх милости голоднеча, холоднеча й хвороби.

Це по їх милости гвалтують наших жінок, матерів і сестер.

А коли так, коли підтверджується старе гасло—„Визволення працюючих есть справою їх власних рук“, то ми рішуче приймаємо визов павуків та гнобителів і підемо сміливо в бій, не зважаючи на не сприяючі зовнішні умови боротьби і доконуючи остаточно, до ідного, своїх ворогів.

Лише тоді, коли ми вигребемо з своєї ниви всі реп'яхи, ми будемо спочивати й творити...

До нового життя.

Як не дбають — буржуазія з правого боку, а соціялисти—державники з лівого, щоби взять в лабети революційний нарід та вирвати із його рук ініціятиву самостійного будівництва свого громадського життя; не дивлючись на те, які утиски та пригноблення над революційним народом вживають вони, при захопленні влади, вбиваючи в ньому всяке почуття протесту і обурення,—все ж таки пригнобить його кінче і назавше ім ніколи не вдасться.

І не дивлючись ні на який гніт влади;—чи то пресловутої керенщини, чи произвольної диктатури партії с.-д. більшовиків, а чи чорносотенної Денікінщини та Скоропадщини,—потяг до волі в народі ніколи не згасне, а де далі все більш поширюється. Нарід дбає, щоби самому взятись за справу визволення, будівлю свого вірного і щасливого життя.

Зараз же, настав рішучий момент, коли все селянство і робітництво мусить взятись за будівлю цього правдивого жит-

тя. Поставлено руба питання „бути, чи не бути“.

Вільними бути селянам і робітникам, чи знову опинитись в неволі у поміщиків і фабрикантів.

Звичайно, що всім робітникам і селянам необхідно бути цілком вільними від гніту і неволі багатирів і ріжних володарів; але щоб добитись цього, все селянство і робітництво мусить приступити до самостійного революційного будівництва свого життя, мусить як найшвидче взятись до організації цього вільного життя на місцях.

Тоді лише кожний з нас—селян і робітників. Сам добре побаче, наслідки революції і почуватиме в собі сили боротись і вмірати за нашу загальну справу, почуватиме в собі любов і щирість, до цього святого діла.

Швидче ж за працю!

Цього вимагае революція і пролита кров тих, на чиїх кістках держиться воля, що оточує тепер нас.

Ганьба, коли хоч один селянин або робітник, в цей рішучий мент, буде лишатись збоку революції, збоку справжнього діла.

Шкода, надіятись нині на „добрих дядьків та опікунів“, себ то політичних партій, хоть би останні і „обіцяли“ працюючими ріжні „блага“.

Годі надіятись „на когось!“

Справжня революція оповіщае всім селянам і робітникам велику правду.

Визволення селян і робітників може відбуватись лише силою і волею селян та робітників.

До діла ж працюючі!

Організовуйте свої сили!

Організовуйте своє господарство. Організовуйте свою громаду. Організовуйте нове життя.

Це—ваша справа. І ніхто більше,—лише ви самі можете і мусите, перед собою і нащадками своіми, виконать її.

М.

ОПЕРАТИВНИЙ ЗВІТ

Штабу Революц.-Повст. Армії України (махновців)

на 28 листопаду.

В ночі з 27 на 28, ворог намагався перехопитись на 10 човнах через Дніпро між д. д. Мандриківкою та Лоцманською Каменкою. Наша залога пустила ворога на цей бік і потопила біля 40 чеченцев та захопила 12 чоловіка в полон, захоплено 2 кулемети.

На инших фронтах без змін, виключаючи гарматну стрілянину з обох боків.

Т. В. О. Наштабарм **ТАРАНОВСЬКИЙ.**
Вартовий член штабу **БЛАНК.**

Геть всякі мури й перешкоди!

Теоретичні завдання справжнього соціялізму здійснюються, себ то приводять до перемоги й реальних наслідків лише ту працюючу масу, котра найбільше розвинена культурно.

Поки на земній кулі існуватимуть люде і будуватимуть своє життя, відповідно природним умовам, доти життя народу одної країни, або місцевости, ніколи не буде схожим на життя другого народу.

Як не боролися окремі деспотині властителі великих держав за те, щоб завойовані силою зброї окремі народи мали-б одну мову, думали-б однаково, робили-б те, що хотів державний центр, тоб-то те місце, де знаходився необмежний деспот з сворою своіх помішників, ніколи нічого з цього не виходило. Перш усього, центр не скрізь і не завжди досягав бажаних наслідків дякуючи тому, що народи, з яких складалася одна, так звана, держава, не могли бути центрові ні руками, ні ногами. Однаково, як мозок паралізованої людини не може заставити язик—говорити слова, руки й ноги—двигатися, так само й центр, примущуючи завойовані народи жити по його небмежній волі, в кінці кінців теряв силу впливу на ті народи, на праці і добробутові котрих будував своє життя. Проходили, правда, десятки і, навіть, сотні років під диктатурою і впливом центру, а потім такій диктатурі приходив повний крах.

Культура кожного окремого народу е духовне придбання цілих віків, навіть тисячеліттів, в залежности від того, як давно істнуе данний нарід. Чим давнішу історію істнування має за собою нарід тим більший культурний одпір може дати він центрові, вплив якого провадиться примусово.

Ріжноманітність кожного окремого народу, не кажучи вже про мову, перш усього виявляється в життьових звичаях, потім типових одмінах: вигляді (складові) лиця, скулах, кольору кожі, волосся, одежі, і п. инш.

Ця зверхня ріжниця, вже досить каже про неможливість однакового складу народів. В залежности від климатичних умов, якими обдарює природа окреме плем'я нарід, або, навпаки, пристосовуе до суворих обороняючих себе засобів, все це відбивається й на фізіологичному складові народу: його темпераменті, рішучости, смілости, завзятости або трусливости й нікчемности, млявости в руках і навпаки.

В залежности від природних умов складалася й культура, а тако-ж віра народу в ріжні сили природи. Ця віра, як неодмінна частина культури відбивається й на складові загальної культури та поступу.

Та людність, яка шляхом науки довела про цілковиту природність річей, мае перевагу над людністю, де за браком науки, по тим чи иншим причинам, відношення, як до самої природи так і до царя природи: чоловіка, тоб-то знання самого себе і того, хто живе по сусідству, цілком байдуже і настілько тупе, що стосунки до сусіда хіба тільки й виявляються в тім, щоб більше загарбати у його того, чого нема в себе; загарбати силою та ще за те й не відповідати.

Надій на швидкий соціальний устрій серед такого народу, звичайно, нема ніяких. Коли не будити його духовно, то не тільки в економичних зносинах він буде черствим егоістом, а ще втеряе й те, що зветься батьківською мовою, бо й цей бік життя виявлятиметься тільки в обмежній кількости слів, необхідних за для первісного істнування, схожого на істнування мавп (обезьян).

Отже, щоб живий був дух людський у кожного окремого народу, істнувала і істнуе так звана власна—тоб-то працею попередників придбана,—**національна культура**, яка у всесвітньому ході історії народів, безумовно, мала, мае і матиме своє місце.

(Далі буде).

Х. Оненько.

ТЕЛЕГРАМИ.

Успіх повстанців.

В—ДНІПРОВСЬК 28-XI 25 листопаду VI години вечора частинами X полку занято ст. Божедаровку.

В—Дніпровськ 28-XI. 26 листопаду всю залізницю на участку Верховцево Догінцево частинами X дівізії звільнено від білих, які з жахом тікають.

В—Дніпровськ 28-XI. 27 листопаду, після короткого бою частинами X куріня занято ст. Ерастівка.

Наша війна.

Загальний огляд.

Рівно два місяці назад денікінська армія, що була повною сил і надій, лічила себе силою пануючою на всіх фронтах України й Росії й сама впевненно вже протягувала загребущі руки до Москви.

Армія революційних повстанців-махновців пробувала під той час в уманському районі, оточена з усіх боків кадетським військом кількостю від 12 до 15 полків піхоти й кінноти. Денікінці, гадаючи ліквідувати махновські сили, виділили окрему армію й лічили, що з цього боку їм забезпечено спокій. Біля 20—25 вересня денікінське командування оповіщало в часописях про те, що вся махновська армія попала до рук добровольців й через день—два буде оповіщено про

повне її знищення. Вся увага й оперативний уклад був звернений в район Москви про занятя якої добровольчою армією наперед було вирішено ними.

Бій 27 вересня під Перегоновкою, ставший історичним боєм, смертельно поранив ще так недавно, ніби то здорове тіло денікінщини. Вся армія добровольців, яка оточувала махновське військо, була знищена.

Відчинився вільний шлях на протязі п'ятисот верст до головних нервів денікінського тіла—до баз топлива й гарматного постачання в районі Волноваха—Юзовка й махновці, негаючись, ударили по цим нервам.

Склалось несподівано для денікінців скрутне становище. Як бути? велике питання. Чи припинити наступ на північний фронт й кинутись в ріщучу боротьбу з повстанською армією в районі Катеринослав—Олександрівськ—Бердянск, чи вести активний наступ і там і тут?

Було принято остайне рішення, й місяць тому назад ми були свідками того, як численні добровольчі частини, начале з кінною Шкуро й Мамонтова, люто насідали на райони заняті повстанцями-махновцями й досягли деяких місцевих успіхів. В них на меті було взяти в тиски головне ядро повстанської армії й перебити його, З такою думкою вони носились до останього часу. Взявши Катеринослав, повстанці позбавили самовпевненности у ворога. Далі удари один за другим посипались на ворога під Олександрівським, Никополем, Запоріжжам й на Пятихатках; в мент остаточно вибили у них ініціативу.

І теперь ми помічаем як групи денікінські одірвані одна від другої товчуться в ріжних місцях без певного пляну й устойчивости.

В той же час повідомлення „Революційного Телеграфного Агенства“ передають нам, що Новороссійск заняла зелена армія повстанців, а в Ростові теж виникли події великої ваги. Генерала Мамантова відкликано з військом в район Волноваха для захисту важних залізничних вузлів з метою забезпечить евакуацію більш ста составів ріжного награбованого добра, що награбовано в Харькові.

Таким чинам групи денікінські, що стоять перед повстанцями, мають, на нашу думку, спеціяльне призначення—вести охорону евакуації й щоб повільно зняти останні частини з фронтів.

В такому разі сильний удар по ворогові одкриє нам вільний шлях в той табір, не сьогодня-завтра повинна бути вся денікінська армія. Наблизившись до цього табору, ми й зможемо його відрізати й прибрати до рук, як не цілком то розірвавши по частинам.

Старий стратег.

Усякий наклеп в народній справі є злочин.

Скілько не довбдиться читати газет,—чи то буде „Звезда“ чи ще якась инша, що цілком розходиться у всіх своіх тенденціях з вимогами сучасного менту,—завжди зустрічаеш в них зойки, крики, суперечки, лютість одніх проти других. Коли ж то люде, що вважають себе за поступових себ-то відповідальних за кожну хибу в справі революції;—коли ці люде зрозуміють все те величезне значіння, яке мають в розвитку революційної боротьбі та її успіху з одного боку: розбрат, наклепи та міжпартійні суперечки, а з другого—загальна спільність, солідарність та повага до народньої справи? Коли вони позбудуться нарешті брехні та подлісті, за допомогою яких, вони намагаються нав'язати працюючим те, проти чого повстає час та з чим цей час ніколи не погодиться? Невже-ж всім цім балакунам, талалаям, не видко та не зрозуміло, що життя людини все краще та краще вимальовується в певні, для всіх зрозумілі формули незалежности, волі та творчости, та що досить тільки зробити ще одно невеличке зусилля, тим хто вважає себе за оборонця людини,—досить лише замісць взаємного обміну багном та наклепами, ще яскравіще закреслити ці формули, надати ім життьовости та енергію, дати ім можливість розквітнути в повній красі, величі та справедливости перед працюючим людом,—щоб всі хитрощи буржуазії (аристократичньої зправа та радянсько-більшовицькоі злива) були розбиті до щенту, розвіяні на попіл!

Людина праці та правди встане на повний зріст та голосно гукне світові: „Я—вільний! Все що мною створено—відбито власною моєю рукою. Не даремно лилась кров працюючих на вулицях міст та на полях всього світу під час великого змагання між Працею та Капіталом. Кров ця зараз виправдана... Мету досягнуто. Відкривається незбагнуле поле творчої роботи. І ось його потрібно охоронить від усіх лихих замірів, звідкіля б вони ні йшли! в цьому полягае запорука майбутнього поглиблення, поширення та удосконалення наших загальних досягнень, наших здобутків. Але що може сказати селянин чи робітник зараз, в час найзапеклішої клясової боротьби, яка по своєму складу, суті та широчині розмаху тільки—но тільки розпочинається? Що він може сказати саме сього часу, коли перемоги правди над неправдою він ще не бачить, позаяк ріжні політичні шахраі перед ним цю перемогу затемнюють?. А чи-ж може він сказати, що він є вільний?—Ні! Чи може він сказати, що воля близько,—що потрібно зовсім небагато бажань та зусиль для її досягнення? Те-ж ні

Через-що-ж це так? Через що людина, повсякчас, знесилена боротьбою, повсякчас шукаючи в ній для себе кращого і часами знаходючи його,—ніколи не буває вільною? Багато фразеольгів політичної авантюри скажуть, що він ще за цю волю не змагався, але ні в якім разі не скажуть, що робітник та селянин через те тільки не буває вільним, що прихильники державної політичної влади завважають йому бути вільним; що во ім'я кумірів держави та влади завжди і скрізь товкли і товчуть йому у голову, що він не може бути безпосереднім творцем свойого щастя себ то не може і не мусить буть вільним. За для тебе—кажуть йому всі ці люде—потрібен опекун з'являється наш кумір: соціялистична держава та її влада; ти змагайся, ти умирай за неї.

Вона поліпшить як-що не твою долю—то долю твоіх дітей та дасть ім добрий лад. Так проповідують всі політичні шахраі з самих перших часів існування держави, так проповідують і нині: справа колчаковці та денікінці, зліва соціяль-демократи меньшевики, більшовики-комуністи, праві та ліві ес-ери. Так проповідуватимуть вони аж доти, поки не зрічуться своєі ідеології держави, себ то, того, що світогляд робітника та селянина уже переріс, або-ж до того часу, коли селянин та робітник, звернуться до них з категоричним: „Геть, шахраі, від нас! Ми йдемо до загальної вільности та рівности і те що ви нам тичете, ваша влада (або як ес-ер Любим на селянско-робігничому з'їзді у г. Олександровску казав,—„голова“) огидна за для нас.

Більшовики нашвидку зляпали у Харькові всеукраінський партійный „З'їзд“ [під назвою „з,їзд робітників та селян“ (проголосили діктатуру партії і пішли викручувати всі лякі постанови та розробляти розмаіті права та закони. Так пошахрайски створено було на Україні радянську владу. За цим вони йдут і зараз. Але, чи вийде що з цього чи ні,—це буде вирішено не керовниками того чи иншого революційного руху, а самими працюючими України, від котрих більшовики—зрадивши Махновську армію Денікіну та ганебно тікаючи із України, — порозбиштацьки забрали та вивезли із фабрик та заводів станки, а від слабодухих та довірливих селян—хліб.

Даремно галасують більшовики-комуністи про те, що меж повстанцями можуть бути сутички. Як повстанці, так і червоноармійці добре знають, що вони есть брати, рідні брати прапі! І їх першим, найголовнішим завданням в справі революції буде: скарать на смерть всіх тих комуністів більшовиків, котрі нацьковують їх як звірів, проти своіх-же братів робітників та селян, які не прагнуть влади чи діктатури партії, а вільного та незалежного громадьского будівництва—на підвалинах не стримного вільного розвитку праці.

Іось звертаюсь до вас шляхівці“—мандрівники до Волі;, будьте певні, будьте непохитні в своій великій, революціонповстанскій справі—справі великій, справі відповідальній. Допомогайте всі селянам, робітникам та повстанцям. Нехай собаки розмаіїтих політичних партій гавкають на вас з під кожних воріт. Жадної уваги до іх!—Куйте сусільно робоче-селянське, громадське, вільне та щасливе життя. Робітник та селянин сам вас зрозуміє, сам зробить належну оцінку.

Батько Махно.

Розмови про владу й безвладдя *].

РОЗМОВА 1.

Про слово „влада“.

Перш усього, з'ясуємо і встановимо, що кажучи про **владу**, заводючи суперечки про **владу**, ми, громадські діячі і революціонери ріжних течій, розуміємо слово „влада“ в однім і тім-же значінні: **політичної державної владі**. Про це явище необхідно зайвий раз нагадати і підкреслити Важливо завжди пам'ятати, що, в наших устах, слово „влада являється простим скороченням виразу „політична державна влада.

Звичка до цього **скорочення**, з цілком природньою неповнотою та невизначенністю, заставляє, потроху багатьох з нас зовсім **забувати про те яке ми вкладаємо в слово „влада“ розуміння** і доводе, в решті решт, до небажаних непорозумінь, помилок та заблуд.

З другого боку, розпливчатість слова „влада“ приводе до того, що широкі маси робітників, селян та обивателів **просто не уявляють собі справжнього розуміння цього слова** і не можуть, через це, правильно розбиратися в цім питанні.

Відціля—вп'ять таки, цілий ряд непорозумінь, неправдивих міркувань та помилок.

Нарешті, багато парійних соціялистів, користуючись неясністю слова „влада“, свідомо грають на цій неясності і підтримують заблуди і забобони мас.

Зараз прямуємо далі.

Коли слово „влада“ в дійскости означає: **„політична державна влада“**, то нам необхідно відбудувати повноту і де-яких инших неясних скорочень.

Так, скорочений вираз „народня влада“ в повному вигляді означає: **„народня політична державна влада“**.

Скорочений вираз робітниче — селянська влада“ означає:—**„робітниче-селянська політична державна влада“**.

Скорочений вираз „радянська влада“ значає:—**„радянська політична державна влада“**. І так далі.

Чи **життьові** ці поняття? Чи можна **здійснити** на ділі ці гасла?...

Досить трохи замислитись над кожним з них, відбудованих в своїй повноті, виразів, щоб мимохіть завдати собі питання: **чи є в них хоч яке небудь дійсне, реальне, життьове розуміння** і чи не являється кожне з них **з'єднянням суперечних друг другові і взаємно друг друга виключаючих поняттів**?

Питання це моє кардинальне значіння. Адже за ці поняття ллється кров. Ради цих поняттів і за ці гасла мілійони людей ідуть на боротьбу й на смерть. І коли ці поняття та гасла уявляють собою, **на ділі, невикональну нісенітницю**, коли ріжні окремі боки ціх складних поняттів в **житті несумісні і виключають одно друге**, то боротьба за їх здійснення та переведення в життя явно не може увінчатися поспіхом, і **за ці поняття та гасла** кров ллється даремно.

Для того, щоб ясно та остаточно одповісти собі на поставлене питання, нам треба наперед спинитися на поняттях: „**політична**“. „**політичний**“ і вп'ять таки, з'ясувати собі справжне розуміння цих поняттів.

До них ми й перейдемо в другій размові.

ВОЛІН.

(далі буде).

*) Див. „Шлях до волі“ ч.

Село та місто.

Питання про взаємовідносини села та міста з'осереджує на собі увагу на протязі всієї російськоі революціі.

За часів буржуазноі влади Керенського, як місто так и село перебували в повній підлеглости у буржуазіі. Із робочих буржуазія витягувала всі соки, смакуючи іх, мов вина добірні, мов витончені страви. А з селян також дерла по сім шкур, тримаючи іх у чорному тілі.

Всі зносини міста з селом мали на ті часи зносини урядових службовців, які з легкою душею чистили селян та робітників та звозили награбоване до великіх центрів.

Ось в чому полягав та як розумівся звязок міста з селом за часів буржуазно-соціялистичноі влади.

Після перемоги жовтневоі революціі 1917 р. у державноі влади стала партія комуністів-більшовиків. Як партія пролетарська вона повела за собою робочих та селян. Але бувши одночасово партією державною, властною, вона постаралася інтереси робочих та селян, скупчити, сконцентрувати у своіх руках. Інтереси робітників міста, інтереси фабрик та заводів вона удержавила, прив'язала іх до влади, без якоі недозволялося жодного самостійного руху робітничій клясі. Те-ж саме провадилось і на селі Земля та селянське трудове господарство підпали під безпосередню опіку влади. Цілком природньо, що при такому становишу, взаємовідносини міста та села переводилися через органи влади, котрі, на на думку більшовицькоі партіі, представляли інтереси працюючих в місті та селі. Розмаіті комисаріяти праці землеробства та иньші, де були не працьовники, але державні урядовці, — переводили зносини між містом та селом. Селянська-ж та робоча масса—була поза сферою ціх зносин, не виявляючи жадного свого почина, жадноі самодіяльности. Від неі-ж соціялістична держава вимагала лише віри до своєі влади и підлягання всім заходам цієі влади. Звичайно, що і при такому порядкові, як і при порядку буржуазно-соціялістичноі держави Керенського, відношення між селом та містом були ненатуральними, шкаредними, які часами зазначалися елементами гострої ворожнечі селян до робітників.

Да инакше і бути не могло. Позаяк державна влада, що іменувала себе на цей раз „советской властью“ йшла проти інтересів селян, жорстоко з ними поводилася, коли останні протиділами ій, обороняючи власні інтереси. Це обурювало та раздратовувало селянство. Вони лютували на владу, а через неі переносили свою лютість на місто, де ця влада грунтувалася, а, таким чином, і на робітніков, що мешкають у місті.

Які-же на нашу думку повинні бути взаємовідносини села та міста? Робітники міст та селяне селі, деревень з'являються дітьми єдиноі великоі родини працюючих. Справа селян есть справа робітників. Справа робітників есть справа селян. Як ті так і иньші повинні розбити ланцюги рабства та експльеатаціі, що тяжать над ними, та створити життя трудове, вільне та рівне. І в цій сцраві вони повинні всякими засобами дружно допомогати один одному.

Нормальними, здоровими взаємовлідносини міста з селом будуть лише тоді, коли робітникі та селяне зноситимуться між собою не через владу, пригнічуючу яктих, так і иньших, а сама, за допомогою своіх робітничих та селянских оргавізацій.

Візьмемо, наприклад, справу постачання міста селянскими продуктами а село,—продуктами міського виробництва. За цю справу повинні взятись самі робітникі та селянські організаціі. На село за продовольчими продуктами повинні з'являватись не ті або иньші комісаріяти, а тільки представники робітничіх трудових организацій. Звертаючись безпосердно до самихе селян, вони цім самим залишають в свою чергу за селянами право звертатись за міськими продуктами у місті до саміх робітників.

Робітники-ж міста в продуктах своєі праці повинні буть тако-ж самостійні та роспорядні як є самостійні та роспорядні селяне в своєі праці. Продукти іх виробництва мусять переховуватись на складах іх організацій з тим, аби, при першій потребі, задовольняти нужду селян, що годують город.

Такі взаємовідностини примусилні одних і других скласти міцні та трівкі організаціі, котрі будуть неабияк зв'язані поміж себе істотними потребами селян та робітників.

Цей звязок буде живий та де далі ще зростатиме, аж поки не приведе всі ділянки робітничого и селяньского життя та праці, не приведе врешті до єдиного робітничо-селянського царства.

Запорука найближчого здійснення такого царства полягає в енергіі, в самодіяльноети робітників та селян та в найтіснійшому іх єднанні.

Марин.

Редагує: Редакційна колеґ'я.

Видавець: Культ.-Просв. Відділ Револ.-повстанськоі армії України (махновців).

Потрібні **ДОСВІДЧЕНІ КОРЕКТОРИ**, добре володіючі **УКРАІНСЬКОЮ МОВОЮ**, і 2 експедітори на провінцію. З ертатися що дня від 12 до 2 год. вдень, по адресі: Проспект, ч. 97, 2-й верх, редакція „Шлях до волі“.

ДЛЯ ВІДПОВІДАЛЬНОІ

роботи редакціі газети „Боротьба“ потрібні знавці украінськоі мови, звертатись од 10 до 12 год. по адресі: Проспект, № 97, 3-й поверх, редакція газети „Боротьба“.

ОБ'ЯВА.

В редакцію газети „Боротьба“ **потрібен сторож**. Звертаться в редакцію Проспект № 97, 3-й поверх.

Призначені на 13 листопаду загальні збори членів кооперативу нагорнього району

„ОБ'ЄДНАННЯ“

не відбулися. Другі збори призначаються на неділю 30 листопаду в 11 год. дня і лічитимуться дійсними при всякому числі прибувших. Місце для зборів Полтавська вул., ч 3. (Перша мійська школа).

З 2 грудня нов. ст. при Інституті проспект, ріг Московськоі, ч. 1.

„ПОЛІГЛОТ“

Организуються загально приступні курси лекцій по; 1) Історії Культури (лектор Л. Н. Пирманов), 2) Історіі Мистецтва (лектор В. В. Коренев), кожен курс розраховано на 18 лекцій. Зайняття від 2½ до 4 год. вдень Платня за один курс 100 карб., а за два—175 карб. Запись ведеться в канцеляріі від 12 до 2 год. в день.